

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 628/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. decembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ]
[REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou MULARČÍK A PARTNERI, s. r. o., Námestie M. Benku 15, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ondrej Mularčík, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa § 2 ods. 6 Trestného poriadku postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 206/2016 a jeho uznesením z 18. septembra 2017 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos 110/2017 a jeho uznesením zo 16. októbra 2017 pri rozhodovaní o návrhu na nahradenie väzby peňažnou zárukou a o žiadosti o prepustenie z väzby a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. novembra 2017 doručená (na poštovú prepravu podaná 27. novembra 2017, pozn.) sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa § 2 ods. 6 Trestného poriadku postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 206/2016 a jeho uznesením z 18. septembra 2017 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos 110/2017 a jeho uznesením zo 16. októbra 2017 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) pri rozhodovaní o návrhu na nahradenie väzby peňažnou zárukou a o žiadosti o prepustenie z väzby.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru Bratislava, odboru kriminálnej polície ČVS: KRP 195/1-VYS-BA-2016 z 15. júna 2016 vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a ods. 2 písm. c) zákona č. 300/2005 Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) na skutkovom základe uvedenom v tomto uznesení. Uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu sp. zn. 0 Tp 1610/2016 zo 6. februára 2016 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 12/2016 z 2. marca 2017 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) s tým, že väzba sťažovateľa začína plynúť od času obmedzenia jeho osobnej slobody, t. j. od 4. februára 2016.

3. Následne 24. novembra 2016 bola na okresnom súde podaná na sťažovateľa obžaloba pre spáchanie obzvlášť závažného zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. a) a ods. 3 písm. b) Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť na skutkovom základe uvedenom v tejto obžalobe.

4. Uznesením okresného súdu sp. zn. 5 T 206/2016 zo 16. decembra 2016 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tos 131/2016 bolo podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku rozhodnuté o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku.

5. Okresnému súdu však bol 24. augusta 2017 doručený návrh matky sťažovateľa, ktorým navrhla, aby okresný súd podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku väzbu jej syna (sťažovateľa) nahradil peňažnou zárukou v sume 15 000 €. Uznesením okresného súdu na neverejnom zasadnutí konanom 18. septembra 2017 po výsluchu sťažovateľa, na ktorom sa sťažovateľ pripojil k návrhu svojej matky a súčasne požiadal o svoje prepustenie na slobodu, bolo rozhodnuté tak, že väzba sťažovateľa sa peňažnou zárukou jeho matky a dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahrádza.

6. Sťažovateľ, ako aj jeho matka podali proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť – riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté uznesením krajského súdu 16. októbra 2017 tak, že sťažnosť sťažovateľa pre jej nedôvodnosť a sťažnosť matky pre jej oneskorenosť sa zamietajú, a výroková časť uznesenia okresného súdu bola doplnená tak, že žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby (z 18. septembra 2017, pozn.) sa zamietá. Uznesenie okresného súdu tak v spojení s uznesením krajského súdu nadobudlo právoplatnosť.

7. Sťažovateľ svoju sťažnosť s odvolaním sa na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj na ustálenú judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa väzobných vecí odôvodnil okrem iného takto:

«... Okresný súd... v konaní 5T/206/2016 a Krajský súd... v konaní 2Tos/110/2017 porušili základné práva, nakoľko nerozhodli bez meškania a od podania žiadosti o prepustenie z väzby, t.j. od 24.08.2017 do právoplatnosti rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave uplynulo 55 dní...

Ako už bolo uvedené v predchádzajúcej časti, ako vyplýva z nálezu Ústavného súdu I. ÚS 100/2004 „v prípade dlhšie trvajúcej väzby musia byť splnené štyri podmienky.“ Musí

existovať po formálnej stránke uznesenie o vznesení obvinenia. Po materiálnej stránke sa vyžaduje existencia kvalifikovaného podozrenia zo spáchania skutku, za ktorý je vznesené obvinenie. Musí existovať niektorý z väzobných dôvodov podľa § 67 ods. 1 Trestného poriadku (v súčasnosti § 71 ods. 1 Tr. por. - pozn.). Napokon musí byť splnená podmienka, aby orgány činné v trestnom konaní (a súd, ktorý sa už v súčasnej legálnej terminológii označuje samostatne - pozn.) vo veci samej postupovali s osobitnou starostlivosťou a urýchlením.

V dotknutom prípade nie je splnená naposledy uvedená (štvrtá) podmienka ďalšieho trvania väzby. Podľa systematiky Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ide o porušenie článku 5 ods. 3, a to z hľadiska súdenia osoby pozbavenej slobody v primeranej lehote (v predtým popísaných súvislostiach).

Premietnuté do systematiky a sankčného mechanizmu zákona, pominul dôvod na ďalšie trvanie väzby v zmysle § 79 ods. 1 Tr. por. - v tomto prípade sa dôvody nedostatku osobitne starostlivého a urýchleného postupu príslušného orgánu (súdu) týkajú priamo konania vo veci samej, nie rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby.

„Dôvody na ďalšie trvanie väzby“ sú inou okolnosťou než „dôvody väzby“ tiež uvedenou v § 79 ods. 1 Tr. por. (dôvodom väzby zodpovedá dôvodnosť podozrenia zo spáchania činu, pre ktorý bolo vznesené obvinenie a danosť väzobného dôvodu, teda prvé tri zo štyroch v náleze Ústavného súdu I. ÚS 100/2004 uvedených podmienok).

Nastanie ktorejkoľvek z troch situácií, uvedených v § 79 ods. 1 Tr. por. (pominutie dôvodu väzby, dôvodu na jej ďalšie trvanie alebo uplynutie lehoty uvedenej v § 76 ods. 6 alebo ods. 7 alebo § 78) však vyvoláva následok, že obvinený musí byť ihneď prepustený na slobodu...

Okresný súd... v konaní sp. zn. 5T/206/2016 tým, že sa nezaoberal žiadosťou mojej matky o nahradenie väzby peňažnou zárukou a s tým súvisiacou žiadosťou o prepustenie z väzby na slobodu urýchlene pričom od podania žiadosti do rozhodnutia uplynulo 25 dní, porušil moje práva garantované mi čl. 5 ods. 1 a ods. 4, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a § 2 ods. 6 Trestného poriadku.

Obdobne Krajský súd... v konaní 2Tos/110/2017, tým, že sa nezaoberal žiadosťou mojej matky o nahradenie väzby peňažnou zárukou a s tým súvisiacou žiadosťou

o prepustenie z väzby na slobodu resp. podanou sťažnosťou, nakoľko od podania žiadosti do právoplatnosti rozhodnutia uplynulo 55 dní, porušil moje práva garantované mi čl. 5 ods. 1 a ods. 4, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a § 2 ods. 6 Trestného poriadku.

Ustanovenia § 79 ods. 2 a § 79 ods. 3 Tr. por. upravujú skúmanie väzby v jednotlivých štádiách trestného stíhania (v podstate permanentne) a rozhodovanie o návrhoch na prepustenie z väzby. Každé takéto rozhodnutie súdu o väzbe odráža časový (pre daný moment) a vecný (argumenty dôvodnosti väzby, resp. jej zmeny) rozmer pretrvávania aktuálnosti väzby, a to do ďalšieho rozhodovania o väzbe, ktorým sa uvedené atribúty väzby môžu kvalitatívne zmeniť, alebo potvrdiť. Medzníky týchto rozhodnutí znamenajú pretrvávajúce nemennosti dôvodnosti väzby obvineného. Ak jedno z týchto rozhodnutí o väzbe chýba, pre určitý moment po podaní žiadosti obvineného o prepustenie z väzby aj po uplynutí už uvedených lehôt ustálených judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu na celé konanie o žiadosti až do právoplatného rozhodnutia rámcovo na mesiac (pre jednostupňové rozhodnutie), resp. dobu krátko cez mesiac (pri dvojstupňovom rozhodovaní) aj po tejto dobe, teda cca 5 - 6 týždňov od podania žiadosti o prepustenie z väzby, nad túto dobu nemožno väzbu obvineného považovať za súladnú s Ústavou... a to jej článkom 17 ods. (2 a) 5 za prekročenie takejto lehoty v konkrétnom prípade posudzovanej väzby obžalovaného trvajúcej od podania žiadosti o jeho prepustenie z väzby dňa 24. augusta 2017 do konečného (právoplatného) rozhodnutia o väzbe Krajským súdom... dňa 16. októbra 2017 (v konaní 2Tos/110/2017) takmer dva mesiace. Analogicky teda, ak väzba obžalovaného je nepokrytá právoplatným rozhodnutím súdov viac ako mesiac nad rámec judikatúrou ustálenej doby na rozhodnutie o žiadosti o prepustenie z väzby, jedná sa o nezákonnú väzbu, ktorej dôsledkom nezákonnosti tak, ako pri zákonom striktno stanovených lehotách o väzbe, hoci aj na hodiny o pár minút, musí byť prepustenie z väzby na slobodu...

V danom štádiu veci už nie je daná právomoc všeobecného súdu... alebo právomoc iného orgánu verejnej moci, na ktorý by som sa mohol obrátiť so žiadosťou o ochranu základného práva alebo slobody, ktoré boli konkretizované v zákonnej úprave...»

8. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Postupom a rozhodnutím Okresného súdu Bratislava II z 18.09.2017 pod sp. zn. 5T/206/2016 a Krajského súdu v Bratislave z 16.10.2017 pod sp. zn.: 2Tos/110/2017, boli porušené základné práva [REDAKOVANÉ]... garantované čl. 5 ods. 1 a ods. 4, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a § 2 ods. 6 Trestného poriadku .

2. Okresný súd Bratislava II a Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť trovy konania k rukám advokáta... a to do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

12. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru má každý právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem prípadov, ktoré sú uvedené v tomto ustanovení.

15. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

17. Podľa § 2 ods. 6 Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, orgány činné v trestnom konaní a súdy konajú z úradnej povinnosti. Väzobné veci sú povinné vybavovať prednostne a urýchlene. Na obsah petícií zasahujúcich do plnenia týchto povinností orgány činné v trestnom konaní ani súd neprihliadajú.

18. Ako to z obsahu sťažnosti zjavne vyplýva, sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv podľa ústavy a iných práv podľa dohovoru a tiež aj

označeného ustanovenia Trestného poriadku postupom a uznesením okresného súdu, ako aj postupom a uznesením krajského súdu pri rozhodovaní o návrhu matky sťažovateľa na nahradenie jeho väzby peňažnou zárukou a o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby tým, že:

a) označené všeobecné súdy sa s daným návrhom matky a tým súvisiacou žiadosťou sťažovateľa o prepustenie z väzby nezaoberali urýchlene a od ich podania do rozhodnutia okresného súdu uplynulo 25 dní a do právoplatného rozhodnutia až 55 dní,

b) orgány činné v trestnom konaní a súdy v trestnom konaní vo veci samej nepostupujú s osobitnou starostlivosťou a urýchlením,

čo zakladá nezákonnosť jeho väzby a dôvod na to, aby bol prepustený na slobodu.

19. Väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu ústavnosti a zákonnosti (III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu dbať o to, aby doba väzby obvineného neprekročila nevyhnutnú hranicu. Z tohto dôvodu všeobecný súd musí skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu nevinu výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o žiadostiach obvineného o prepustenie na slobodu (Toth c. Rakúsko z 12. 12. 1991). Obvinený držaný vo väzbe musí mať možnosť v primeraných intervaloch žiadať o súdnu kontrolu zákonnosti väzby (Bezicheri c. Taliansko z 25. 10. 1989) vrátane možnosti žiadať, aby jeho väzba bola nahradená zárukou.

20. Vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy ústavný súd uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05), pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným

dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).

21. Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí brať ústavný súd do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom. Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Obdobne aj čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“ a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. 3. 1997, bod 43). Obdobne aj podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru je predmetom súdneho prieskumu „zákonnosť“ pozbavenia osobnej slobody.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 206/2016 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos 110/2017 v súvislosti s právom na urýchlené rozhodovanie o väzbe

22. Pri posudzovaní neodkladnosti alebo urýchlenosti rozhodovania o zákonnosti väzby sa vychádza aj z pravidla, že keď sa na rozhodovaní o návrhoch osoby pozbavenej osobnej slobody na preskúmanie zákonnosti tohto pozbavenia zúčastnilo viac stupňov súdov, berie sa do úvahy celková dĺžka konania, to znamená od podania návrhu až do

právoplatného rozhodnutia o ňom (napr. rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach Letellier v. Francúzsko, 26. 6. 1991, § 56 a Navarra v. Francúzsko, 23. 11. 1993, bod 28).

23. Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu požiadavke prednostného urýchleného rozhodovania vo väzobných veciach v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 4 dohovoru v zásade nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca niekoľko týždňov (m. m. III. ÚS 255/03, IV. ÚS 253/05, III. ÚS 345/06).

24. S prihliadnutím na uvedené pravidlo pri posudzovaní sťažnosti sťažovateľa sa ústavný súd sústredil na posúdenie a zhodnotenie celkovej dĺžky konania súdov pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa, resp. o jej ďalšom trvaní.

25. V danej súvislosti však ústavný súd považuje za dôležité poukázať na to, že 24. augusta 2017 bol okresnému súdu doručený návrh matky, ktorým ponúkla prevzatie peňažnej záruky za sťažovateľa, resp. navrhla, aby okresný súd jej peňažnú záruku za sťažovateľa prijal. Okresný súd pre účely prerokovania tohto návrhu a rozhodnutia o ňom nariadil termín neverejného zasadnutia na 18. september 2017, čo je lehota v trvaní 3 týždňov a 4 dní.

26. V nadväznosti na tento návrh matky sťažovateľ požiadal o prepustenie z väzby priamo až na neverejnom zasadnutí okresného súdu, t. j. 18. septembra 2017. Aj keď z výrokovej časti uznesenia okresného súdu, ktorým rozhodol o tom, že väzba sťažovateľa sa peňažnou zárukou jeho matky a dohl'adom probačného a mediačného úradníka nenahrádza, absentoval výrok o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, avšak v rámci odôvodnenia tohto uznesenia okresný súd uviedol dôvody, pre ktoré sťažovateľa v danom čase z väzby neprepustil a ktoré sťažovateľ touto sťažnosťou ani nijako nenamieta.

27. Ako už bolo uvedené, uznesením krajského súdu zo 16. októbra 2017 krajský súd popri doplnení výrokovej časti uznesenia okresného súdu o zamietnutie žiadosti sťažovateľa z 18. septembra 2017 o prepustenie z väzby sťažnosti sťažovateľa a jeho matky proti uzneseniu okresného súdu zamietol. Celkove tak trvalo konanie na oboch stupňoch o návrhu matky 53 dní (nie 55 dní, ako to tvrdí sťažovateľ vo svojej sťažnosti, pozn.) a o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby 28 dní, čo zodpovedá požiadavke prednostného a urýchleného rozhodovania vo väzobných veciach. Podľa názoru ústavného súdu okresný súd a krajský súd tak rozhodli o zákonnosti sťažovateľovej väzby v lehote, ktorá je z hľadiska čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru akceptovateľná.

28. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti vyhodnotil ako zjavne neopodstatnenú, čo je podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde dôvodom na jej odmietnutie.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru uznesením okresného súdu

29. Pokiaľ ide o ústavný prieskum uznesenia okresného súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

30. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného

súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

31. V prípade sťažovateľa mal pred zásahom do základných práv a slobôd okresným súdom právomoc poskytnúť mu ochranu krajský súd, ktorý konal o riadnom opravnom prostriedku. Právo podať sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu pritom sťažovateľ využil. Pre rozhodnutie ústavného súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy, a to krajský súd ako súd sťažnostný (obdobne III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05). Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru uznesením krajského súdu

32. Ako to z obsahu sťažnosti vyplynulo, sťažovateľ touto sťažnosťou nijako nenamieta porušenie označených základných a iných práv tým, že by závery konajúcich súdov, pokiaľ ide o splnenie formálnych a materiálnych podmienok väzby alebo podmienok pre jej ďalšie trvanie, neboli správne, taktiež ani nesprávnosť ich záveru, pokiaľ ide o nesplnenie podmienok pre nahradenie jeho väzby peňažnou zárukou alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka či nedostatočné odôvodnenie uznesenia krajského súdu opierajúceho sa o odôvodnenie uznesenia okresného súdu, ale „iba“ to, že orgány činné v trestnom konaní a súdy v trestnom konaní vo veci samej nepostupujú s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, čo má zakladať nezákonnosť jeho väzby a dôvod na to, aby bol prepustený na slobodu.

33. Podľa zistenia ústavného súdu zo sťažnosti a z jej príloh nijako nevyplýva, že by bol sťažovateľ v konaní pred okresným súdom a následne vo svojej sťažnosti (riadnom opravnom prostriedku proti uzneseniu okresného súdu) túto námietku spočívajúcu v nezákonnosti jeho väzby z dôvodu, že orgány činné v trestnom konaní a súdy v trestnom konaní vo veci samej nepostupujú s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, vzniesol.

34. Ústavný súd poznamenáva, že napriek kvalifikovanému právnenému zastúpeniu sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu, resp. jej odôvodnenie, nepredložil. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že je v záujme navrhovateľov, aby k svojmu podnetu priložili čo najviac im dostupných dôkazov a tým ústavný súd presvedčili, že prijatie ich podnetu na konanie vo veci má opodstatnenie. Ústavný súd nie je substituentom navrhovateľov pri zabezpečovaní dôkazov, ak si ich navrhovatelia môžu zabezpečiť sami (I. ÚS 35/99).

35. Okrem toho z princípu subsidiarity limitujúceho vzťah ústavného súdu ku všeobecným súdom okrem iného vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom. Pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, avšak nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 90/03, III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04).

36. Vychádzajúc z obsahu sťažnosti a jej príloh (uznesenia krajského súdu, pozn.) ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ svoju námietku o nezákonnosti ďalšieho trvania jeho väzby z dôvodu, že orgány činné v trestnom konaní a súdy v trestnom konaní vo veci samej nepostupujú s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, predostrel prvýkrát až v sťažnosti doručenej ústavnému súdu, hoci tak mohol učiniť už v sťažnosti proti prvostupňovému rozhodnutiu, čím by sa vytvoril priestor pre krajský súd, aby sa s touto námietkou pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa náležite vysporiadal.

37. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ síce využil možnosť riadne a včas podať proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť, avšak túto námietku v rámci svojej sťažnosti (riadneho opravného prostriedku proti uzneseniu okresného súdu) neuplatnil, ústavný súd opäť s poukazom na princíp subsidiarity sťažnosť sťažovateľa aj vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením okresného súdu a postupom a uznesením krajského súdu

38. Ústavný súd sa zaoberal sťažnosťou aj z hľadiska namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto súvislosti ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (napr. III. ÚS 135/04 v uznesení o prijatí sťažnosti, IV. ÚS 51/09, II. ÚS 275/2010) poukazuje na skutočnosť, že implicitnou súčasťou čl. 17 ústavy sú aj záruky práva na spravodlivé súdne konanie vyjadrené v čl. 46 ods. 1 ústavy obsahujúce základné procesné atribúty práva na osobnú slobodu, ktoré zahŕňajú aj právo na spravodlivé súdne konanie pri pozbavení osobnej slobody. Článok 17 ústavy týkajúci sa osobnej slobody obsahuje jej základné hmotné a tiež procesné atribúty vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe je aplikovateľné toto špeciálne ustanovenie o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie o práve na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy). V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 17 ústavy. Napokon, z obdobných dôvodov potvrdzuje neaplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na konanie o osobnej slobode aj Európsky súd pre ľudské práva, podľa ktorého sa na toto konanie priamo použijú ustanovenia čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok vo veci De Wilde et al. v. Belgicko z 18. 6. 1971, séria A, č. 12, bod 76).

39. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd považoval sťažnosť v tejto časti za zjavne neopodstatnenú (m. m. III. ÚS 682/2014), a preto ju aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

K namietanému porušeniu § 2 ods. 6 Trestného poriadku postupom a uznesením okresného súdu, ako aj postupom a uznesením krajského súdu

40. Pokiaľ sa sťažovateľ vo svojej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy domáha vyslovenia porušenia ustanovenia § 2 ods. 6 Trestného poriadku postupom a uznesením okresného

súdu, ako aj postupom a uznesením krajského súdu, ústavný súd uvádza, že právomoc ústavného súdu je daná, iba ak sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Aj podľa konštantnej judikatúry aplikácia a výklad zákonov či iných všeobecne záväzných právnych predpisov je a priori vyhradená právomoci všeobecných súdov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje iba na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

41. Napokon zákonné garancie vyjadrené v ustanovení § 2 ods. 6 Trestného poriadku sú integrálnou súčasťou základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a obdobne aj práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru (k namietanému porušeniu ktorých pozri už uvedenú argumentáciu).

42. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

43. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2017